

Brněnský akademický sbor

ve spolupráci s

Pěveckým sdružením moravských učitelů

a

Mátlovým akademickým sborem

pořádá

**slavnostní koncert
k poctě svého dirigenta
Lubomíra Mátla**

27. května 2023, sál Besedního domu v 17.00 hodin

6. března 1941 – 9. srpna 2020

Curriculum vitae Tři životní příběhy Lubomíra Mátl

MLÁDÍ A STUDIJNÍ LÉTA – Lubomír Mátl učeň

6. března 1941 narozen v Brně jako druhý syn Jaroslava a Marie Mátlových

1947 – 1955	základní osmiletá škola
člen Brněnského dětského sboru Františka Lýska
1955 – 1960	studium na Státní hudební a dramatické konzervatoři v Brně
ve třídě Josefa Černockého – varhany a Viléma Vaňury – klavír
1960 – 1967	studium na JAMU – obor řízení sboru u Josefa Veselky (abs. 1965);
obor řízení orchestru u Richarda Týnského (abs. 1967)
1967 – 1968	základní vojenská služba u Posádkové hudby Brno
1968 – 1972	umělecká aspirantura na JAMU – obor řízení sboru u Josefa Veselky

Profesní dráha – Lubomír Mátl poutník

1972 – 1978	hlavní sbormistr Ostravského filharmonického sboru, Ostrava
1978 – 1981	hlavní sbormistr Slovenského filharmonického sboru, Bratislava
1981 – 1992	hlavní sbormistr Pražského filharmonického sboru, Praha
1983 – 2010	hlavní sbormistr Rossini Opera Festival, Pesaro, Itálie
1992 – 1995	hlavní sbormistr Pěveckého sboru Českého rozhlasu, Praha
1994 – 2010	spolupracující sbormistr Pražského komorního sboru
1995 – 2009	hlavní sbormistr Wexford Festival Opera, Irsko
1996 – 2003	umělecká spolupráce s Choeur de Radio France, Paříž

Umělecká spolupráce s neprofesionálními soubory

1963 – 1982	sbormistr a umělecký vedoucí Brněnského akademického sboru
(do roku 1970 Brněnského vysokoškolského sboru)
1975 – 2015	sbormistr a umělecký vedoucí Pěveckého sdružení moravských učitelů
1986 – 1990	sbormistr Vysokoškolského uměleckého souboru Univerzity Karlovy
1990 – 1998	sbormistr pěveckého sboru Collegium Technicum, Košice
1997 – 2009	sbormistr a umělecký vedoucí Moravského komorního sboru, Ostrava
2001 – 2017	sbormistr a umělecký vedoucí Mátlůva akademického sboru, Brno
2004 – 2017	sbormistr a umělecký vedoucí pěveckého sboru Camera Chabra, Praha

Pedagogická činnost – Lubomír Mátl učitel

1972 – 1978	Státní konzervatoř Ostrava
1972 – 2015	Janáčkova akademie múzických umění, Brno
(v roce 1994 habilitován, v roce 2007 jmenován profesorem)
2005 – 2010	Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Praha
2009 – 2014	Hudební a taneční fakulta Akademie múzických umění, Praha

9. srpna 2020 v Praze umírá

PROGRAM KONCERTU

I.

Bohuslav Martinů

Tři legendy pro ženský sbor a housle

*Marie Kocián Mátlová – housle
Brněnský akademický sbor
řídí Dominik Pernica*

Bedřich Smetana

Věno

Leoš Janáček

Ach vojna, vojna – Dež viš – Klekánica

Pavel Křížkovský

Dar za lásku

Leoš Janáček

Kantor Halfar

Potulný šílenec, mužský sbor se sopránovým sólem na slova Rabíndranátha Thákura

*solisté: Markéta Fassati – soprán, Theodor Šimáček – tenor
Pěvecké sdružení moravských učitelů
řídí Jiří Šimáček*

přestávka

II.

Antonín Dvořák

Biblické písně op. 99 (výběr z cyklu)

1. Popatříž na mne a smiluj se nade mnou
2. Skryše má a pavéza má jsi Ty
3. Hospodin jest můj pastýř
4. Oblak a mrákota jest vůkol Něho
5. Při řekách babylonských
6. Bože! Bože! Píseň novou
7. Zpívejte Hospodinu píseň novou

*solisté: Barbara Solazzo – soprán (2), Tereza Mátlová – soprán (6),
Vladimír Richter – tenor (4)*

Studiový orchestr ve složení:

*Bohumír Strnad, Leoš Zavadilík, Marie Kocián Mátlová, Václav Kerber – 1. housle
Lenka Zichová, Antonín Formáček, Sakura Ito, Zdislava Jurečková – 2. housle
Petr Pšenica, Aneta Habšudová – violy
Lukáš Svoboda, Radan Vach – violoncella
Martin Šranko – kontrabas
Petr Kolař – varhany*

*Studiový sbor složený ze členů Mátlova akademického sboru,
Pražského filharmonického sboru, Pražského komorního sboru,
Moravského komorního sboru a Pěveckého sdružení Camera Chabra
korepetice František Pospíšil
střídavě řídí Jan Ocetek (1, 4), Petr Šumník (5), Štěpán Policer (3, 7)*

přestávka

III.

Arnošt Parsch

Rada drobného ptactva

*Brněnský akademický sbor
řídí Pavel Šnajdr*

Arnošt Parsch

Víno, smíšený sbor a cappella na slova Pavla Aujezdského

*Brněnský akademický sbor a Mátlův akademický sbor
korepetice Pavel Šnajdr, Dominik Pernica, Roman Hájek
řídí Petr Chromčák*

Koncert se koná za přispění mnoha dárců-příznivců sborového umění
a za finanční podpory Nadace Leoše Janáčka.

{ Nadace
Leoše
Janáčka

Děkujeme všem, kteří se podíleli na náročné přípravě dnešního koncertu.

Motto:

Musarum amator nos musicam amare docebat ... aneb:

„Já jsem na vás takový trošku hlasitější, ale to jen proto, že vás mám rád“

... ano, *Ctitel múz nás učil milovat hudbu*, sděluje latinské motto v záhlaví. Učil a zasvěcoval – ovšem mátlovsky – jak dokazuje jeden z mnoha výroků, kterými nás Maestro častoval v okamžicích nácvikového zoufalství a bezradnosti. Zkrátka to byl Lubomír Mátl – profesor slovně brněnské Janáčkovy akademie múzických umění, jeden z umělecky i osobnostně nejvýraznějších představitelů československého a českého sborového umění předlistopadové i polistopadové éry. Jinak „náš Lubinek“ – magister carissimus – nejdražší a obdivovaný vykladač hudby tak, jak jsme jej všichni znali, respektovali a nesporně také milovali – především dámská část všech jeho sborů. Následující řádky nebudou tradičním průvodním slovem ke koncertnímu programu, protože tento koncert, přísně vzato, není koncertem tradičním, tedy veřejným. Je to koncert „pro domo sua“ – volně přeloženo: domácí večírek pro znalce a zasvěcené. Navíc je to koncert „ad honorem“, tedy koncert ku počtě, a také koncert „pro memoria“, tedy ku památce. A to proto, aby se na výsledky jeho úspěšné domácí i mezinárodní umělecké dráhy naznačené na jedenácti panelech minivýstavy ve foyer Besedního domu nezapomínalo. Takový koncert ovšem nepotřebuje průvodní slovo, protože vše, co zazní, jsme prožili a důvěrně známe.

Mátlova umělecká dráha začíná v Brně, v době „zlatých šedesátek“, kdy také kulturní fronta začala rozdychávat důsledky období tvrdého ideologického dogmatismu let padesátých. Byla to doba příhodná pro objevování nových cest i dohánění ztraceného. A Brno let šedesátých na scéně československé hudební kultury vidět a slyšet bylo. Vzpomeňme na „Tvůrčí skupinu A“ tvořenou tehdy mladými nastupujícími tvůrci, jejichž nabídka ve společensky uvolněné atmosféře „novotnovského liberalismu“ patřila v Československu mezi to nejprogresivnější. A navíc – byla na hony vzdálená estetickým zásadám socialistického realismu. Praha se totiž zátěže estetického dogmatismu zbavovala velmi těžko – nevýhoda řídicího centra. V této době přichází pro čerstvého absolventa JAMU dar z nebe: platforma pro uskutečňování vlastních dramaturgických a uměleckých představ – **Brněnský vysokoškolský sbor**. Ten byl pro začínajícího sbormistra nejen dílnou, kde mohl ověřovat, obrušovat a rozvíjet profesní dovednosti získané studiem, ale také školou sociální psychologie – nástrojem důležitým a pro úspěšné vedení uměleckého tělesa nepochybně nezbytným. A v tomto ohledu byl Brněnský vysokoškolský sbor materiálem přímo ideálním. Společensví studentů i absolventů nejen vysokých škol, většinově se slušnou mírou hudebních zkušeností, přesto pořád společenství amatérské (ve smyslu nadšeneckém) se všemi svými klady a zápory především disciplinárního rázu. Mátlova spolehlivá emoční inteligence a vrozená schopnost jednat s lidmi vykonaly své. Vybudoval (spolu s Petrem Altrichterem a Petrem Škarohlídem) v poměrně krátké době soubor, který se téměř raketově vypracoval na úroveň prvotřídního amatérského tělesa schopného spolehlivě zvládnout i náročné partitury soudobé hudby. A to lákalo autory. Takže nejen množství skladeb napsaných pro BAS (Werner, Štědroň, Řezníček, Blatný, Zámečník, Parsch, Piňos ad.), ale také řada předních umístění na domácích i zahraničních soutěžích jsou toho důkazem nejvýmluvnějším.

Za jiné připomeňme nejen IFAS Pardubice 1968, mezinárodní festival Bély Bartóka v Debrecenu 1974, čtyřnásobné vítězství na Concorso internazionale di canto corale v italské Gorizii 1968, ale především dramatickou účast na prestižním mezinárodním festivalu studentských sborů International University Choral Festival v USA v roce 1972, kterého se výběrově účastnilo pouze 16 sborů z celého světa (!).

To bylo spolehlivé vysvědčení Mátlova sbormistrovského umu a současně vizitka přivládající zájem profesionálních souborů, zájem otevírající vstup do nejvyšších pater československého sborového Parnasu. Počínaje rokem 1972 stojí v čele Ostravského filharmonického sboru (do roku 1978), v letech 1978 – 1981 vede Slovenský filharmonický sbor a v roce 1981 jako nástupce svého učitele Josefa Veselky dosahuje na metu nejvyšší – sbormistrovství v Pražském filharmonickém sboru, kde působí až do roku 1992. A to nepočítáme paralelní spolupráci s neprofesionálními pěveckými soubory, jejichž obdivuhodný výčet je rovněž dokumentován na výstavních panelech. Takovou aktivitou se nemohl pochlubit nikdo z jeho sbormistrovských současníků. A nejen to. Po listopadových událostech roku 1989, které otevřely nové možnosti pro zahraniční spolupráci, se Mátlovo mistrovství uplatňuje i na mezinárodní scéně: působí jako hlavní sbormistr na Rossiniho operním festivalu v italském Pesaru, jako hlavní dirigent operního festivalu v irském Wexfordu a aktivně spolupracuje se sborem Francouzského rozhlasu.

Co stálo za Mátlovými uměleckými úspěchy jak domácími, tak zahraničními? Tot' otázka, na kterou může odpovědět pouze hudební historie a analýza jeho „zvukového odkazu“, což je úkol především pro brněnská akademická pracoviště. Nicméně již dnes lze říci, že jeho úspěšná kariéra se opírala nejméně o následující tři faktory:

- 1) Nevyšel z pražského, příliš individualistického a sebestředného prostředí. Byl odchovancem moravské sborové interpretační tradice reprezentované nejen Ferdinandem Vachem, Janem Šoupalem, Josefem Veselkou, ale také jimi vedenými sbory: Pěveckým sdružením moravských učitelů a Akademickým pěveckým sdružením Moravan. Je to tradice primárně respektující vnitřní smysl autorova sdělení a nepodléhající intelektuálnímu estetství a aktivistickému progresivismu. Zkrátka – Janáček podle Janáčka, nikoliv Janáček podle pana sbormistra.
- 2) Širokopásmovost jeho dramaturgického zájmu – od Palestriny až po Stockhausena a Pendereckého. A to vše s úctou k hudebnímu smyslu a charakteru vnitřního sdělení prováděného díla. Nutno dodat, že Mátlova schopnost odkrývat vnitřní smysl autorova sdělení byla téměř neomylná a svému poznání pevně, až tvrdohlavě věřil. Nikdy se nenechal ovlivňovat módními trendy a libůstkami typu „autentická interpretace“. Mimochodem: k té se stavěl s nedůvěrou a obezřetností, protože dogmatickému a křečovitému přejímání interpretačních modelů vzniklých v jiném historickém, sociálním a kulturním prostředí prostě nevěřil. Zde se ukázala výhoda jeho nepražské průpravy.
- 3) Měl charisma – osobní kouzlo, které patří ke každé vůdcovské roli. Měl schopnost smelit kolektiv, vytvořit náročnou tvůrčí atmosféru a z jedinců vytvořit těleso se stejnou „krevní skupinou“. Dokázal vypěstovat a sboru naštěpovat zvláštní typ

komunikačního kódu, který spolehlivě fungoval zejména v situacích, kdy (mnohdy pro nás neočekávaně) přecházel na svoji oblíbenou improvizaci, a který mu umožňoval suverénně zvládat jakékoliv krizové okamžiky. A že jich bylo! Byl od Pána Boha políben dvakrát – nejen jako muzikant, ale také jako psycholog neomylně ovládající pravidla svého řemesla. Navíc byl optimista a bonviván se vším, co k tomu patří, a také spolehlivý kamarád. A proto jsme ho měli rádi nejen my, ale všichni, před které se se svým okouzlejícím úsměvem postavil.

Stanislav Tesař

(Lubinkův tenor 1967 – 1976)

Vypněte prosím své mobilní telefony!
Změna programu a účinkujících vyhrazena.

Brněnský akademický sbor, z.s.
e-mail: info@brnenskyakademickysbor.cz
www.brnenskyakademickysbor.cz